

3. KVARTAL
2017

SPAREBANKEN SØR

Innhold

Nøkkeltall konsern	3
Styrets beretning	4
Resultatregnskap	12
Balanse	13
Kontantstrøm	14
Egenkapitaloppstilling	15
Noter	16
Risiko og Kapitalstyring	24
Kvartalsvis utvikling	25
Nøkkeltall konsern 2013-2016	26
Beregninger	27

Resultat (Mill. kroner)	3. kv. 2017	3. kv. 2016	30.09.2017	30.09.2016	31.12.2016
Netto renteinntekter	422	398	1 240	1 157	1 565
Netto provisjonsinntekter	80	78	234	223	293
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	21	93	30	157	224
Andre driftsinntekter	2	4	9	20	28
Sum netto inntekter	525	573	1 513	1 557	2 110
Sum driftskostnader før tap	194	184	601	593	787
Driftsresultat før tap	331	389	912	964	1 323
Tap på utlån og garantier	4	13	32	35	50
Resultat før skattekostnad	327	376	880	929	1 273
Skattekostnad	80	85	208	211	284
Resultat for perioden	247	291	672	718	989
Resultat i % av gjennomsnittlig forvaltning					
Netto renteinntekter	1,51 %	1,50 %	1,53 %	1,47 %	1,49 %
Netto provisjonsinntekter	0,29 %	0,29 %	0,29 %	0,28 %	0,28 %
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	0,07 %	0,35 %	0,04 %	0,20 %	0,21 %
Andre driftsinntekter	0,01 %	0,02 %	0,01 %	0,03 %	0,03 %
Sum netto inntekter	1,87 %	2,15 %	1,87 %	1,98 %	2,01 %
Sum driftskostnader før tap	0,69 %	0,69 %	0,74 %	0,76 %	0,75 %
Driftsresultat før tap	1,18 %	1,46 %	1,12 %	1,23 %	1,26 %
Tap på utlån og garantier	0,01 %	0,05 %	0,04 %	0,04 %	0,05 %
Resultat før skattekostnad	1,17 %	1,41 %	1,09 %	1,18 %	1,21 %
Skattekostnad	0,29 %	0,32 %	0,26 %	0,27 %	0,27 %
Resultat for perioden	0,88 %	1,09 %	0,83 %	0,92 %	0,94 %
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	111 100	105 900	108 400	104 800	104 950
Balanse					
Forvaltningskapital			111 315	105 248	105 455
Netto utlån til kunder			96 003	90 086	90 928
Utlånsvekst i % siste 12 mnd.			6,6 %	5,5 %	2,9 %
Innskudd fra kunder			54 605	51 207	51 562
Innskuddsvekst i % siste 12 mnd.			6,6 %	4,7 %	6,6 %
Innskudd i % av netto utlån			56,9 %	56,8 %	56,7 %
Egenkapital (inkl. hybridkapital)			10 831	9 800	10 051
Tap i prosent av netto utlån, annualisert			0,04 %	0,05 %	0,05 %
Brutto misligholdte engasjementer over 90 dager i % av brutto utlån			0,27 %	0,45 %	0,30 %
Andre nøkkeltall					
Kostnader i % av inntekter	37,0 %	32,1 %	39,7 %	38,1 %	37,3 %
Kostnader i % av inntekter, ekskl. netto inntekter fra finansielle instrumenter	38,5 %	38,3 %	40,5 %	42,4 %	41,7 %
Egenkapitalavkastning etter skatt (justert for hybridkapital)	9,8 %	12,7 %	9,0 %	11,1 %	11,3 %
Likviditetsreserve (LCR) konsern			144 %	117 %	128 %
Ren kjernekapitaldekning tillagt 80 % av resultatet			14,7 %	14,5 %	14,7 %
Kjernekapitaldekning			16,3 %	14,9 %	16,0 %
Kapitaldekning			18,1 %	16,9 %	17,9 %
Ren kjernekapital			9 625	8 250	9 114
Kjernekapital			10 700	9 075	9 939
Netto ansvarlig kapital			11 881	10 256	11 121
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio)			9,1 %	7,7 %	8,6 %
Antall ekspedisjonssteder			34	36	34
Antall årsverk i bankvirksomheten			431	435	439
Nøkkeltall egenkapitalbeviset (Banken gjennomførte i 2016 en emisjon av egenkapitalbevis som påvirker nøkkeltallene)					
Egenkapitalbevisbrøk, vektet gjennomsnitt for perioden	18,7 %	19,8 %	18,7 %	16,7 %	17,5 %
Antall utstedte bevis			15 663 944	15 663 944	15 663 944
Resultat/utvannet pr. egenkapitalbevis (morbank)	2,1	2,9	6,2	6,0	8,5
Resultat/utvannet pr. egenkapitalbevis (konsern)	2,8	3,5	7,6	7,4	10,7
Utbytte siste år pr. egenkapitalbevis					6,0
Bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis			116,8	113,4	115,2
Kurs/ bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis			0,9	0,7	0,8
Børskurs ved utgangen av perioden			103	81,75	91,3

Styrets beretning

Generelt

Sparebanken Sør er et uavhengig og selvstendig finanskonsern med virksomhet innenfor bank, verdipapirhandel og eiendoms-
megling i Vest-Agder, Aust-Agder, Telemark og Rogaland.

Eiendomsmeglervirksomheten drives gjennom datterselskapet Sørmeqleren. Skade- og livsforsikringsprodukter leveres via
forsikringselskapet Frende hvor banken er deleier. Banken er også deleier i selskapene Norne og Brage, leverandører av
henholdsvis verdipapirhandel, leasing og bilfinansiering.

Hovedtrekk 3. kvartal 2017

- Godt resultat fra ordinær drift
- Positiv utvikling i netto renteinntekter
- Økte provisjonsinntekter fra konsernets eiendomsmegler, Sørmeqleren
- Effektiv drift og lave kostnader
- Lave tap på utlån
- Lavt mislighold
- Egenkapitalavkastning etter skatt på 9,8 prosent
- Ren kjernekapitaldekning på 14,7 prosent og uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio) på 9,1 prosent

Hovedtrekk etter 9 måneder

- Godt resultat fra ordinær drift
- Positiv utvikling i netto renteinntekter
- Økte provisjonsinntekter fra konsernets eiendomsmegler, Sørmeqleren
- Effektiv drift og lave kostnader
- Lave tap på utlån
- 12 måneders utlånsvekst på 6,6 prosent
- 12 måneders innskuddsvekst på 6,6 prosent
- Egenkapitalavkastning etter skatt på 9,0 prosent
- Vellykket etablering i Rogaland

Økonomiske rammebetingelser

Styringsrenten har gjennom 2017 vært på 0,50 prosent, og Norges Bank besluttet å holde renten uendret på siste rentemøte
i september.

Det ble i statsbudsjettet for 2017 vedtatt en finansskatt som innebærer en ekstraskatt på 5 prosent av lønnsgrunnlaget, og at
inntektsskatten for finanssektoren videreføres med 25 prosent også i 2017.

Regjeringen fastsatte ny boliglånsforskrift som regulerer kundens gjeldsgrad, krav til egenkapital, samt krav til avdrag når lån
overstiger 60 prosent av boligens verdi. Bankene gis fortsatt mulighet til å gjøre unntak fra reglene på inntil 10 prosent av
bankens innvilgede lån utenfor Oslo, og 8 prosent for innvilgede lån i Oslo.

Finansdepartementet har tidligere besluttet å øke kravet til motsyklisk kapitalbuffer fra 1,5 prosent til 2,0 prosent med virkning
fra 31.12.2017. Formålet er å gjøre bankene mer solide. Økningen er i tråd med anbefaling gitt av Norges Bank.

Kapitalmarkedene i både inn- og utland har vært velfungerende i 2017, og kredittspredene har holdt seg relativt stabile i
3. kvartal. Dette har gitt konsernet god tilgang på finansiering gjennom obligasjoner med fortrinnsrett og seniorgjeld.

Årsvæksten i innenlandsk bruttogjeld til publikum, K2, var ved utgangen av august på 5,6 prosent. Væksten i kreditt til hus-
holdninger og næringsliv var på henholdsvis 6,6 prosent og 3,7 prosent.

Resultat

Resultat før skatt utgjorde 327 mill. kroner i 3. kvartal 2017, mot 376 mill. kroner i samme periode i 2016. Konsernet har et solid resultat før skatt, positiv utvikling i netto renteinntekter, lave kostnader og lave tap.

Resultatnedgangen i forhold til samme periode i 2016 skyldes hovedsakelig lavere inntekter fra finansielle instrumenter.

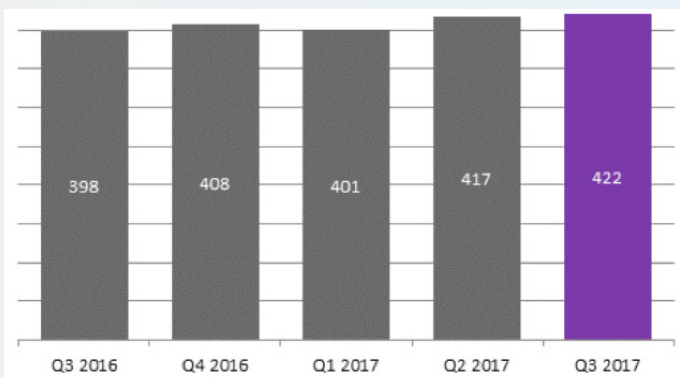
Egenkapitalavkastning etter skatt for konsernet utgjorde 9,8 prosent i 3. kvartal 2017, mot 12,7 prosent i samme periode 2016.

Resultatet fra ordinære drift(*) viste en økning på 23 mill. kroner i 3. kvartal 2017, sammenlignet med 3. kvartal 2016.

Resultat før skatt etter 3. kvartal utgjorde 880 mill. kroner, mot 929 mill. kroner i samme periode i 2016. Egenkapitalavkastningen etter skatt utgjorde 9,0 prosent etter 3. kvartal 2017, mot 11,1 prosent i samme periode i 2016. Resultatet fra ordinære drift(*) viste en økning på 53 mill. kroner i ved utgangen av 3. kvartal 2017, sammenlignet med samme periode i 2016.

Rentenetto

Rentenetto pr. kvartal i mill. kroner

Netto renteinntekter utgjorde 422 mill. kroner i 3. kvartal 2017, mot 398 mill. kroner i 3. kvartal 2016.

Banken endret i 1. kvartal 2017 prinsipp for regnskapsmessig behandling av avgift til Bankenes sikringsfond, ved at sikringsfondsavgiften periodiseres gjennom året. Kostnaden utgjorde 10,7 mill. kroner i 3. kvartal 2017. I 2016 ble avgiften kostnadsført i sin helhet i 1. kvartal med 37 mill. kroner, og det ble ikke belastet avgift i 3. kvartal 2016.

Hybridkapital (fundsobligasjoner) er klassifisert som egenkapital i balansen, og renter knyttet til hybridkapitalen er klassifisert som en overskuddsdisponering. Betalte renter på hybridkapital utgjorde 9,6 mill. kroner i 3. kvartal 2017 og 10,2 mill. kroner i 3. kvartal 2016.

Justert for disse to forhold viste rentenettoen en økning på 33 mill. kroner i 3. kvartal 2017 sammenlignet med 3. kvartal 2016. En viktig årsak var bedre innskuddsmarginer.

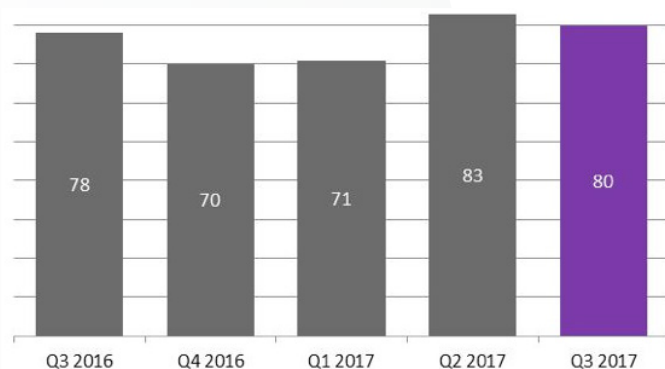
Netto renteinntekter utgjorde 1 240 mill. kroner etter 3. kvartal 2017, mot 1 157 mill. kroner i samme periode i 2016. I 2017 har banken betalt 35,1 mill. kroner i renter på hybridkapital, mot 22,4 mill. kroner i 2016. I tillegg ble hele sikringsfondsavgiften belastet i 1. kvartal i 2016. Justert for prinsippendringer som er kommentert over, var rentenettoen 61 mill. kroner bedre i 2017.

*) Rentenetto justert for prinsippendringer, provisjonsinntekter, andre inntekter og kostnader justert for pensjon. Se også vedlegg til rapporten.

Styrets beretning

Provisjonsinntekter

Netto provisjonsinntekter pr. kvartal i mill. kroner

Netto provisjonsinntekter utgjorde 80 mill. kroner i 3. kvartal 2017, mot 78 mill. kroner i 3. kvartal 2016.

Provisjonsinntektene i 3. kvartal 2017 utgjorde 98 mill. kroner, mot 94 mill. kroner i 3. kvartal 2016.

Provisjonsinntekter etter 3. kvartal 2017 utgjorde 277 mill. kroner, mot 263 mill. kroner i samme periode i 2016. Økningen skyldes hovedsakelig økte inntekter i Sørmeglereen.

Mill. kroner	3. kvartal 2017	3. kvartal 2016	Endring	Q1-Q3 2017	Q1-Q3 2016	Endring
Betalingsformidling	47	46	1	126	125	1
Eiendomsmegling	28	27	1	84	75	9
Øvrige produktselskaper	23	21	2	67	63	4
Sum	98	94	4	277	263	14

Finansielle instrumenter

Netto inntekter fra finansielle instrumenter ble 21 mill. kroner i 3. kvartal 2017, mot 93 mill. kroner i samme periode i 2016.

Netto inntekter er knyttet til gevinst på obligasjonsporteføljen med 3 mill. kroner, gevinst og utbytte på aksjer med 7 mill. kroner, positive verdiendringer på fastrenteutlån med 10 mill. kroner og gevinst på rente- og valutaderivater med 5 mill. kroner i 3. kvartal 2017. Det var i tillegg negative resultateffekter knyttet til basisswapper på 4 mill. kroner i kvartalet.

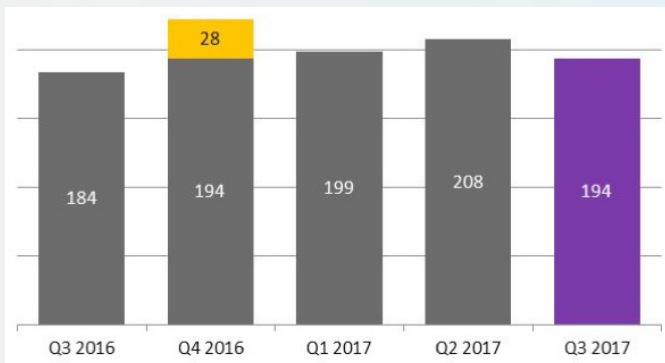
Ved utgangen av 3. kvartal 2017 var netto inntekter fra finansielle instrumenter 30 mill. kroner, mot 157 mill. kroner i samme periode i 2016.

Basisswappene benyttes som instrument for sikringsbokføring av gjeld med fast rente utstedt i euro. Verdien på basisswappene svinger som følge av markedsendringer, og resultatføres. Dette er sikringsinstrumenter, og sett over instrumentenes løpetid er markedsverdiendringene null, forutsatt at de holdes til forfall.

Banken har ikke foretatt verdjusteringer knyttet til eierandeler i Frende, Brage eller Norne i 2017, men inntektsførte utbytte fra Frende med 12 mill. kroner i 2. kvartal.

Driftskostnader

Driftskostnader pr. kvartal i mill. kroner

Driftskostnadene utgjorde 194 mill. kroner i 3. kvartal 2017, mot 184 mill. kroner i samme periode i 2016. Økningen skyldes blant annet økte kostnader knyttet til bankens etablering i Rogaland og Sørmeqlerens etablering i Telemark. I tillegg er det innført ny finansskatt som økte kostnadene med 3,8 mill. kroner i 3. kvartal 2017.

Driftskostnadene i 4. kvartal 2016 var ekstraordinært lave som følge av inntektsføring ved omdanning av bankens kollektive ytelsesbaserte pensjons-ordning (28 mill. kroner).

Driftskostnadene i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital utgjorde 0,69 prosent (0,69 prosent) i 3. kvartal 2017. Kostnader i forhold til inntekter ble i konsernet 37,0 prosent (32,1 prosent). Kostnader i forhold til inntekter, ekskl. finansielle instrumenter, var 38,5 prosent (38,3 prosent).

Ved utgangen av 3. kvartal utgjorde driftskostnadene 601 mill. kroner mot 593 mill. kroner i samme periode i 2016. Kostnader i forhold til inntekter var 39,7 prosent (38,1 prosent). Kostnader i forhold til inntekter, ekskl. finansielle instrumenter, var 40,5 prosent (42,4 prosent).

Tap og mislighold

Netto tap på utlån var 4 mill. kroner i 3. kvartal 2017, som utgjorde 0,02 prosent av netto utlån. Tilsvarende tall i 2016 var 13 mill. kroner og 0,06 prosent av netto utlån.

Konsernets individuelle nedskrivninger ved utgangen av 3. kvartal 2017 var 389 mill. kroner, som utgjorde 0,40 prosent av brutto utlån. Konsernets gruppevis nedskrivninger var 210 mill. kroner, tilsvarende 0,22 prosent av brutto utlån.

Brutto misligholdte lån over 90 dager var 256 mill. kroner, som utgjorde 0,27 prosent av brutto utlån. Dette er vesentlig lavere enn tilsvarende tidspunkt i 2016, hvor brutto misligholdte lån var på 407 mill. kroner, og utgjorde 0,45 prosent av brutto utlån.

Øvrige tapsutsatte engasjementer utgjorde 647 mill. kroner. Tilsvarende tall i 2016 var 615 mill. kroner.

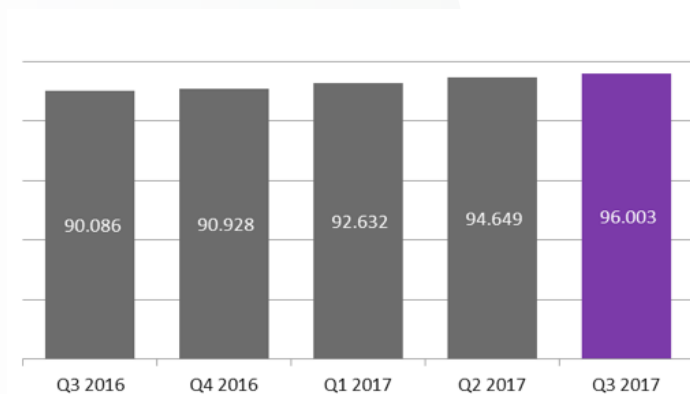
Netto tap på utlån var 32 mill. kroner etter 3. kvartal 2017, som utgjorde 0,04 prosent av netto utlån. Tilsvarende tall i 2016 var 35 mill. kroner og 0,05 prosent av netto utlån.

IFRS 9 - Finansielle instrumenter skal erstatte dagens IAS 39 – Finansielle instrumenter, innregning og måling, fra og med 2018. En vesentlig endring i den nye standarden er knyttet til nedskrivningsreglene. Dagens IAS 39 er basert på at tapsnedskrivning «kun skal finne sted når det er objektive bevis for at en tapshendelse har inntruffet». Med IFRS 9 skal tapsnedskrivning basere seg på fremtidig forventet tap. Banken har gjennom 2016 og 2017 arbeidet med modellutvikling for å kunne møte nye krav. Foreløpige beregninger indikerer minimale endringer i nivået på samlede tapsnedskrivninger ved overgang til IFRS 9.

Styrets beretning

Utlån

Utlån i mill. kroner

Netto utlån har de siste tolv månedene økt med 5,9 mrd. kroner til 96,0 mrd. kroner, en vekst på 6,6 prosent.

Veksten i de tre første kvartalene i 2017 var på 5,1 mrd. kroner, tilsvarende 7,4 prosent (annualisert). Utlånsveksten er i tråd med bankens ønske om en vekst som ligger i overkant av kredittveksten i de markedene banken er representert.

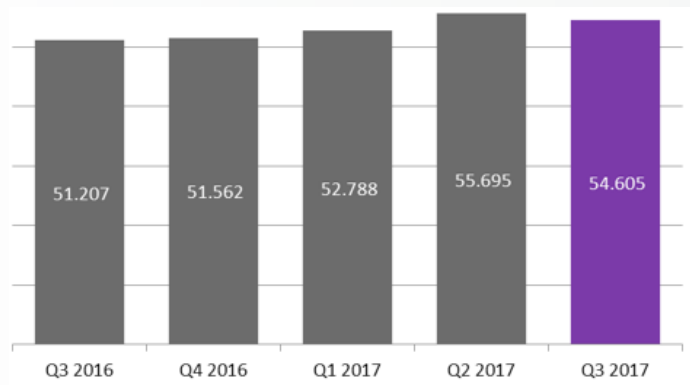
Brutto utlån til personkunder har økt med 3,6 mrd. kroner til 63,1 mrd. kroner, en vekst på 6,0 prosent. Veksten i de tre første kvartalene i 2017 var på 3,2 mrd. kroner og utgjorde 7,1 prosent (annualisert).

Brutto utlån til bedriftskunder har økt med 2,3 mrd. kroner til 33,4 mrd. kroner, en vekst på 7,6 prosent. Veksten i de tre første kvartalene i 2017 var på 1,9 mrd. kroner og utgjorde 7,9 prosent (annualisert).

Utlån til personkunder utgjorde 65 prosent (66 prosent) av totale utlån ved utgangen av 3. kvartal 2017.

Innskudd

Innskudd i mill. kroner

Innskudd fra kunder har de siste tolv månedene økt med 3,4 mrd. kroner til 54,6 mrd. kroner, en vekst på 6,6 prosent.

Innskudd fra personkunder har økt med 0,7 mrd. kroner til 25,9 mrd. kroner, en vekst på 2,6 prosent.

Innskudd fra bedriftskunder har økt med 2,8 mrd. kroner til 28,4 mrd. kroner, en økning på 10,8 prosent. Veksten kommer i stor grad fra offentlig sektor, som er et satsningsområde for konsernet.

Innskuddsdekningen i Sparebanken Sør var 56,9 prosent ved utgangen av 3. kvartal 2017, opp fra 56,8 prosent på samme tidspunkt året før.

Markedsfinansiering og likviditetsportefølje

Banken har en god likviditetssituasjon. Likviditetsbufferne er betryggende, og forfallstrukturen på innlånene er godt tilpasset virksomheten. Nye langsiktige innlån opptas ved utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett og seniorgjeld. Konsernet har også tilrettelagt for langsiktig finansiering fra det internasjonale markedet gjennom etablerte EMTN programmer.

Samlet ordinær markedsfinansiering utgjorde 42,6 mrd. kroner ved utgangen av 3. kvartal 2017, hvorav 61 prosent var obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Langsiktig finansiering utgjorde 90 prosent ved utgangen av 3. kvartal 2017.

Konsernets beholdning av rentebærende verdipapirer utgjorde 12,7 mrd. kroner pr. 30. september 2017. Konsernets likviditetsindikator for langsiktig finansiering var ved utgangen av 3. kvartal 2017 på 108 prosent.

Konsernets likviditetsreserve (LCR) utgjorde 144 prosent pr. 30. september 2017 (138 prosent i morbank).

Rating

10. juli 2017 endret Moody's bankens rating fra A1 med «stable outlook» til A1 med «negative outlook». Justeringen av ratingutsiktene fra «stable outlook» ble gjennomført for fem regionale sparebanker parallelt, og hadde sammenheng med arbeidet som pågår i tilknytning til innføringen av EUs kapitalgjenopprettingsdirektiv for norske banker.

Alle obligasjoner med fortrinnsrett, som utstedes av Sparebanken Sør Boligkreditt AS, er også ratet av Moody's, og obligasjonene har en trippel A-rating (Aaa).

Ansvarlig kapital og kapitaldekning

Netto ansvarlig kapital utgjorde 11,9 mrd. kroner. Hybridkapital utgjorde 1,1 mrd. kroner og ansvarlig lån 1,2 mrd. kroner. Ved utgangen av 3. kvartal 2017 utgjorde ren kjernekapitaldekning 14,7 prosent (80 prosent av delårsresultatet etter skatt er tillagt som ren kjernekapital). Kjernekapitaldekningen utgjorde 16,3 prosent og kapitaldekningen 18,1 prosent, basert på standardmetoden i Basel II regelverket. Konsernet oppfylte dermed kapitalkravene for finansinstitusjoner med virkning fra 30. juni 2016 på henholdsvis 11,5 prosent for ren kjernekapital, 13,0 prosent for kjernekapital og 15,0 prosent for totalkapital.

Fra og med 1. kvartal 2017 rapporterte konsernet også kapitaldekning hvor samarbeidende grupper ble forholdsmessig konsolidert. For Sparebanken Sør gjelder dette Brage Finans hvor banken har mer enn 10 prosent eierandel. Konsernets rene kjernekapitaldekning inkludert forholdsmessig konsolidering av samarbeidende grupper utgjorde 14,5 prosent, kjernekapitaldekningen utgjorde 16,2 prosent og kapitaldekningen utgjorde 18,0 prosent.

For morbank utgjorde tallene hhv. 15,0 prosent ren kjernekapital, 16,9 prosent kjernekapitaldekning og 19,0 prosent total kapitaldekning ved utgangen av 3. kvartal 2017.

Konsernets uvektede kjernekapitalandel (leverage ratio) utgjorde 9,1 prosent ved utgangen av 3. kvartal 2017, mot 7,7 prosent ved utgangen av 3. kvartal 2016. Bankens soliditet vurderes som meget tilfredsstillende.

En viktig del av konsernets målsetting er at ren kjernekapitaldekning minst skal være på nivå med sammenlignbare banker. Av de store regionbankene er det bare Sparebanken Sør som benytter standardmetoden i kapitaldekningsberegningen. Dersom banken hadde benyttet IRB-metoden i kapitalberegningen, ville dette gitt en markert høyere ren kjernekapitaldekning.

Finansdepartementet besluttet i desember 2016 å øke kravet til motsyklisk kapitalbuffer fra 1,5 prosent til 2,0 prosent med virkning fra 31.12.2017. Dette medfører at kravet til ren kjernekapital, inkludert pilar 2-tillegget på 2,1 prosent, øker til 14,1 prosent. Videre tilpasning av buffer ut over dette nivå vil avhenge av markedsmessige forventninger og Finanstilsynets tilbakemelding på Bankens ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process).

Bankens egenkapitalbevis

Banken hadde pr. 30. september 2017 utstedt 15 663 944 egenkapitalbevis. Resultat (konsern) pr. egenkapitalbevis utgjorde 2,8 kroner pr. bevis i 3. kvartal 2017 og 7,6 kroner pr. bevis hittil i 2017. Eierbrøk for 3. kvartal 2017 var 18,7 prosent. Hybridkapitalen (fondsobligasjonslån), som er klassifisert som egenkapital, er holdt utenfor ved beregning av eierbrøk.

Styrets beretning

Utbytte

Sparebanken Sør skal gjennom god, stabil og lønnsom drift sikre at egenkapitalbeveiseierne oppnår konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalbevisene.

Overskuddet skal fordeles mellom eierandelskapitalen (egenkapitalbeveiseierne) og grunnfondskapitalen i samsvar med deres andel av egenkapitalen.

Ved fastsettelse av årlig utbytte skal bankens kapitalbehov ivaretas, herunder myndighetspålagte krav til kapitaldekning, forventninger hos investorer samt bankens strategiske planer.

Det er en målsetting at om lag halvparten av egenkapitalbeveiseierens andel av årets resultat etter skatt skal utdeles som utbytte.

Datterselskaper og samarbeidende selskaper

Bankens heleide datterselskap, **Sparebanken Sør Boligkreditt AS**, har konsesjon til å utstede obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Selskapet benyttes som et instrument i bankens langsiktige fundingstrategi. Pr. 30. september 2017 hadde banken overført boliglån på 29,4 mrd. kroner til selskapet, tilsvarende 46,2 prosent av samlede utlån til personmarkedet.

Bankens egen eiendomsmeglervirksomhet, Sørmegleren, er den klart ledende megleren på Sørlandet. Selskapet leverer gode resultater, og har i 2017 styrket sin posisjon gjennom etablering av nye kontorer i Skien og Porsgrunn.

Frende Holding (eierandel 10 prosent) er morselskapet til Frende Skadeforsikring AS og Frende Livsforsikring AS, som tilbyr skade- og livsforsikring til privatpersoner og bedrifter. Selskapet har hatt en meget god kunde- og premievekst både innen skade- og livområdene, og resultatutviklingen er positiv.

Brage Finans (eierandel 15 prosent) er et finansieringsselskap som tilbyr leasing og salgspantlån til bedrifts- og personmarkedet. Selskapet fortsetter den gode utviklingen med lønnsom vekst.

Norne Securities (eierandel 17,6 prosent) er et verdipapirforetak som tilbyr internetthandel, tradisjonelle meglertjenester og corporate finance tjenester. Selskapet har en positiv resultatutvikling.

Balder Betaling (eierandel 22,4 %) er et nyopprettet selskap, og eies av Sparebanken Sør sammen med 14 andre banker i Frendesamarbeidet. Selskapet har en eierandel på 12 prosent av Vipps AS, og har som mål å videreutvikle Vipps sammen med øvrige eiere.

Utsiktene fremover

Styret er tilfreds med resultatet etter 3. kvartal 2017. Banken har hatt en god utvikling i resultat fra ordinær drift gjennom økte netto renteinntekter, økte provisjonsinntekter, god kostnadskontroll og lave tap.

Etter en svak BNP vekst gjennom de siste årene, har veksten i norsk økonomi tatt seg opp. Svak kronekurs, lave renter og en ekspansiv finanspolitikk har gitt positive vekstimpulser og har bidratt til høyere eksportvekst, lavere arbeidsledighet og økt privat konsum. En mer stabil oljepris den siste tiden synes å ha bidratt til redusert fall i oljeinvesteringene. Rammebetingelsene for norsk økonomi i tiden fremover synes derfor gode.

Boligprisene i bankens hovedmarkeder har hatt en moderat, positiv utvikling over flere år. Statistikken for 2017 viser at det har vært en utflating i boligprisene, og fall i enkelte regioner. Konsernets utlån med pant i bolig er godt sikret, og konsernet står godt rustet for å møte eventuelle ytterligere fall i boligprisene. Dette underbygges også gjennom stresstester som er gjennomført.

Norges Bank holdt styringsrenten uendret på siste rentemøte, og analysene til Norges Bank tilsier en styringsrente som vil holde seg nær dagens nivå det neste året før den øker gradvis.

Konsernet har et krav til ren kjernekapital, inkludert pilar 2-tillegg på 2,1 prosent, som utgjør 13,6 prosent. Finanstilsynet har en forventning om at konsernet bør ha en samlet ren kjernekapitaldekning på 14,5 prosent. Finansdepartementet besluttet i desember 2016 å øke kravet til motsyklisk kapitalbuffer fra 1,5 prosent til 2,0 prosent med virkning fra 31.12.2017. Konsernet har mål om en ren kjernekapitaldekning på 14,5 prosent. Eventuell buffer ut over dette nivå vil avhenge av markedsmessige forventninger og Finanstilsynets tilbakemelding på Bankens ICAAP.

Konsernet forventer en utlånsvekst i overkant av kredittveksten i 2017. Konsernet har et mål om en egenkapitalavkastning på 9 prosent.

Basert på bankens sammensetning av utlånsporteføljen, konjunkturutviklingen og lokale markedsforhold, forventes det at netto tapskostnad for 2017 vil være lav.

Konsernet gikk i februar 2017 sammen med over 100 andre norske banker om å etablere felles «mobil lommebok» under merkenavnet Vipps. Dette er et samarbeid som vil gi den beste og enkleste betalingsløsning for våre kunder, og styrke bankens konkurransekraft på mobile løsninger fremover. Utviklingen den siste tiden viser at også utenlandske banker ser på Vipps som den beste løsningen for sine kunder i Norge.

Banken skal i tråd med vedtatt strategi ha høy oppmerksomhet på kostnader og langsiktig verdiskaping. Bankens investeringer i teknologi vil fortsette, og skal bidra til kostnadseffektiv drift, samt muliggjøre effektivisering av kontorstrukturen. Dette, sammen med god kvalitet i kredittarbeidet, vil bidra til fortsatt lønnsom vekst og utvikling for Sparebanken Sør.

Hendelser etter kvartalets utløp

Det har ikke vært registrert hendelser etter 30. september 2017 som påvirker kvartalsregnskapet.

Arendal, 25. oktober 2017

Stein A. Hannevik
styrets leder

Torstein Moland
nestleder

Inger Johansen

Erling Holm

Marit Kittilsen

Tone Thorvaldsen Vareberg

Jan Erling Tobiassen
ansattes representant

Gunnhild T. Golid
ansattes representant

Geir Bergskaug
adm. direktør

Resultatregnskap

MORBANK					Mill. kroner	KONSERN				
31.12.	30.sep	30.sep	3.kvart.	3.kvart.		3.kvart.	3.kvart.	30.sep	30.sep	31.12.
2016	2016	2017	2016	2017		Noter	2017	2016	2017	2016
2 194	1 641	1 652	542	548	Renteinntekter		741	729	2 213	2 195
963	742	666	229	220	Rentekostnader		319	331	973	1 038
1 231	899	986	313	328	Netto renteinntekter		422	398	1 240	1 157
309	232	238	82	86	Provisjonsinntekter		98	94	277	263
52	40	43	16	19	Provisjonskostnader		18	16	43	40
257	192	195	66	67	Netto provisjonsinntekter		80	78	234	223
22	22	23	1		Utbytte			1	15	10
228	176	63	102	27	Netto inntekter fra andre finansielle instrumenter		21	92	15	147
250	198	86	103	27	Netto inntekter fra finansielle instrumenter		21	93	30	157
29	20	9	4	2	Andre driftsinntekter		2	4	9	20
1 767	1 309	1 276	486	424	Sum netto inntekter		525	573	1 513	1 557
359	275	271	89	92	Personalkostnader		109	104	330	326
34	22	21	8	7	Av- og nedskr. på varige driftsmidler og immat. eiendeler		7	9	21	23
310	230	234	68	73	Andre driftskostnader		78	71	250	244
703	527	526	165	172	Sum driftskostnader før tap		194	184	601	593
1 064	782	750	321	252	Driftsresultat før tap		331	389	912	964
50	35	32	13	4	Tap på utlån og garantier	2	4	13	32	35
1 014	747	718	308	248	Resultat før skattekostnad	7	327	376	880	929
216	162	165	67	59	Skattekostnad	12	80	85	208	211
798	585	553	241	189	Resultat for perioden		247	291	672	718
					Minoritetsinteresser			1		1
798	585	553	241	189	Majoritetsinteresser		247	290	672	717
8,5	6,0	6,2	2,9	2,1	Resultat/utvannet resultat pr. egenkapitalbevis (i hele kroner)		2,8	3,5	7,6	7,4
					Utvidet resultatregnskap					
798	585	553	241	189	Resultat for perioden		247	291	672	718
					Poster som ikke vil bli omklassifisert til resultatet					
15					Resultatført estimatavvik pensjoner					15
-3					Skatteeffekt resultatført estimatavvik pensjoner					-3
810	585	553	241	189	Sum totalresultat for perioden		247	291	672	718

MORBANK			Mill. kroner	KONSERN			
31.12.	30.09.	30.09.		30.09.	30.09.	31.12.	
2016	2016	2017	EIENDELER	Noter	2017	2016	2016
797	538	752	Kontanter og fordringer på sentralbanker		752	538	797
2 211	1 740	2 001	Utlån til kredittinstitusjoner		168	242	156
62 869	61 953	66 705	Netto utlån til kunder	2,3,5,7,8	96 003	90 086	90 928
10 957	12 185	11 890	Obligasjoner og sertifikater	8	12 700	12 488	11 815
542	482	560	Aksjer	8	560	482	542
453	629	366	Finansielle derivater	8,9	477	808	604
1 259	1 259	1 258	Eierinteresser i konserselskaper				
9	13	35	Eierinteresser i tilknyttede selskaper		35	13	9
18	21	24	Immaterielle eiendeler		27	24	21
417	446	419	Varige driftsmidler		451	473	472
58	32	61	Andre eiendeler		142	94	111
79 590	79 298	84 071	SUM EIENDELER	7,8	111 315	105 248	105 455
			GJELD OG EGENKAPITAL				
232	634	976	Gjeld til kredittinstitusjoner		905	574	178
51 577	51 235	54 619	Innskudd fra kunder	4,7,8	54 605	51 207	51 562
16 584	16 351	16 627	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	8,10	42 648	41 175	41 217
366	350	290	Finansielle derivater	8,9	456	576	616
195	193	207	Betalbar skatt		244	246	269
222	279	267	Annen gjeld		320	330	258
77	110	72	Avsetninger for forpliktelser		72	110	77
36	38	49	Utsatt skatt		31	27	24
1 203	1 203	1 203	Ansvarlig lånekapital	8,10	1 203	1 203	1 203
70 492	70 393	74 310	Sum gjeld		100 484	95 448	95 404
1 531	1 489	1 531	Eierandelskapital	11	1 531	1 489	1 531
825	825	1 075	Hybridkapital		1 075	825	825
6 742	6 591	7 155	Annen egenkapital		8 225	7 486	7 695
9 098	8 905	9 761	Sum egenkapital	6	10 831	9 800	10 051
79 590	79 298	84 071	SUM GJELD OG EGENKAPITAL	7,8	111 315	105 248	105 455

Kontantstrøm

MORBANK			Mill. kroner	KONSERN		
31.12.	30.09.	30.09.		30.09.	30.09.	31.12.
2016	2016	2017		2017	2016	2016
2 249	1 742	1 708	Renteinnbetalinger	2 277	2 299	2 972
-1 005	-870	-759	Renteutbetalinger	-1 074	-1 160	-1 417
330	289	227	Andre innbetalinger	234	307	371
-719	-556	-506	Driftsutbetalinger	-580	-637	-800
14	3	6	Inngått på konstaterte tap	6	3	14
-138	-80	-139	Betalt periodeskatt	-225	-175	-237
-33	-16	-17	Betalte gaver	-17	-16	-33
3 201	2 858	3 042	Endring innskudd fra kunder	3 043	2 858	3 214
-304	700	-3 896	Endring utlån til kunder	-5 134	-1 790	-2 719
3 595	4 070	-334	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-1 470	1 689	1 365
10 155	6 546	6 858	Innbetaling vedr. verdipapirer	6 957	6 796	10 519
-10 567	-8 171	-7 753	Utbetaling vedr. verdipapirer	-7 804	-8 623	-11 688
13	5	16	Innbetaling vedr. salg av driftsmidler	38	19	27
-30	-21	-22	Utbetaling vedr. kjøp av driftsmidler	-22	-21	-59
337	53	43	Endring andre eiendeler	55	6	337
-92	-1 588	-858	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-776	-1 823	-864
-194	277	210	Endring utlån til kredittinstitusjoner	-12	-85	1
-393	8	744	Endring innskudd fra kredittinstitusjoner	727	-2	-397
300		2 150	Innbetalinger obligasjonsgjeld	8 410	4 760	9 560
-3 311	-3 311	-2 005	Utbetalinger obligasjonsgjeld	-6 900	-5 117	-9 774
-76	-65	-129	Utbetaling utbytte og renter hybridkapital	-129	-65	-76
314	314	450	Emisjon hybridkapital	450	314	314
		-200	Innfridd hybridkapital	-200		
582	582		Emisjon egenkapitalbevis		582	582
-260	-81	-73	Endring annen gjeld	-145	-47	-246
-3 038	-2 276	1 147	Netto kontantstrøm fra finansieringsvirksomhet	2 201	340	-36
465	206	-45	Netto endring likvider	-45	206	465
332	332	797	Likviditetsbeholdning 01.01	797	332	332
797	538	752	Likviditetsbeholdning ved utgangen av perioden	752	538	797

KONSERN	Egenkapital	Overkurs	Utjevning	Hybrid	Grunnfonds	Gave	Annen	Minoritets	
Mill. kroner	bevis	fond	fond	kapital	kapital	fond	egenkapital	interesser	SUM
Balanse 31.12.2015	474	175	256	510	6 002	41	803	2	8 263
Utdelt utbytte 2015							-43		-43
Kapitalnedsettelse	-239	239							0
Emisjon egenkapitalbevis	545	37							582
Salg egne egenkapitalbevis	3		-1		-1				1
Emisjon hybridkapital				315	-1				314
Betalte renter hybridkapital				-22					-22
Resultat pr. 30.09. 2016				22			695	1	718
Disponert av gavefond						-13			-13
Balanse 30.09.2016	783	451	255	825	6 000	28	1 455	3	9 800
Betalte renter hybridkapital				-11					-11
Resultat 1.10-31.12.2016			40	11	596	35	-411		271
Resultatført estimatavvik pensjoner			3		12				15
Skatteeffekt estimatavvik pensjoner			-1		-2				-3
Disponert av gavefond						-21			-21
Balanse 31.12.2016	783	451	297	825	6 606	42	1 044	3	10 051
Utdelt utbytte 2016							-94	-2	-96
Emisjon hybridkapital				450	-1				449
Innfridd hybridkapital				-200					-200
Betalte renter hybridkapital				-35					-35
Resultat pr. 30.09. 2017				35			637		672
Disponert av gavefond						-10			-10
Balanse 30.09.2017	783	451	297	1 075	6 605	32	1 587	1	10 831
MORBANK									
Balanse 31.12.2015	474	175	256	510	6 002	41	43		7 501
Utdelt utbytte 2015							-43		-43
Kapitalnedsettelse	-239	239							0
Emisjon egenkapitalbevis	545	37							582
Salg egne egenkapitalbevis	3		-1		-1				1
Emisjon hybridkapital				315	-1				314
Betalte renter hybridkapital				-22					-22
Resultat pr. 30.09 2016				22			563		585
Disponert av gavefond						-13			-13
Balanse 30.09.2016	783	451	255	825	6 000	28	563	0	8 905
Betalte renter hybridkapital				-11					-11
Resultat 1.10-31.12.2016			40	11	596	35	-469		213
Resultatført estimatavvik pensjoner			3		12				15
Skatteeffekt estimatavvik pensjoner			-1		-2				-3
Disponert av gavefond						-21			-21
Balanse 31.12.2016	783	451	297	825	6 606	42	94	0	9 098
Utdelt utbytte 2016							-94		-94
Emisjon hybridkapital				450	-1				449
Innfridd hybridkapital				-200					-200
Betalte renter hybridkapital				-35					-35
Resultat pr. 30.09.2017				35			518		553
Disponert av gavefond						-10			-10
Balanse 30.09.2017	783	451	297	1 075	6 605	32	518	0	9 761

1. REGNSKAPSPRINSIPPER

Regnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med Internasjonale Standarder for Finansiell rapportering, IFRS, herunder IAS 34. Regnskapsprinsippene er de samme som ble lagt til grunn i årsregnskapet for 2016.

Banken har endret regnskapsprinsipp for behandling av avgiften til Bankenes sikringsfond i 2017. Avgiften fastsettes på bakgrunn av gjennomsnittlig beregningsgrunnlag for tidligere kvartaler etter egen forskrift. Endringen er gjennomført som følge av at det er fastsatt en ny forskrift for uttreden fra Bankenes sikringsfond. Forskriftsendringen gir rett til forholdsmessig fradrag i sikringsfondsavgiften ved uttreden og bankene skal dermed periodisere avgiften etter IFRIC 21. Sammenlikningstall er ikke omarbeidet og 2016 ble avgiften kostnadsført i sin helhet med 37 mill. kroner i 1. kvartal.

Det er ikke nye standarder gjeldende for 2017 som har hatt vesentlig betydning for regnskapet.

2. TAP PÅ UTLÅN OG GARANTIER

MORBANK			Mill. kroner	KONSERN		
31.12.16	30.09.16	30.09.17	Individuelle nedskrivninger	30.09.17	30.09.16	31.12.16
517	517	385	Individuelle nedskrivninger ved periodestart	385	517	517
159	137	28	- Tilbakeføring av nedskrivninger som følge av periodens konstateringer	28	137	159
74	64	15	+ Økte individuelle nedskrivninger i perioden	15	64	74
85	55	34	+ Nye individuelle nedskrivninger i perioden	34	55	85
132	109	17	- Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	17	109	132
385	390	389	= Individuelle nedskrivninger ved periodeslutt	389	390	385

MORBANK				KONSERN		
31.12.16	30.09.16	30.09.17	Nedskrivning på grupper av utlån	30.09.17	30.09.16	31.12.16
200	200	204	Nedskrivning på grupper av utlån ved periodestart	210	206	206
4	4	0	+ Periodens endring i gruppenedskrivninger	0	4	4
204	204	204	= Nedskrivning på grupper av utlån ved periodeslutt	210	210	210

MORBANK				KONSERN		
31.12.16	30.09.16	30.09.17	Periodens tapskostnad	30.09.17	30.09.16	31.12.16
-132	-127	4	Periodens endring i individuelle nedskrivninger	4	-127	-132
4	4	0	+ Periodens endring i gruppenedskrivninger	0	4	4
159	137	28	+ Per. konst. tap som det tidligere år er foretatt individuell nedskrivning for	28	137	159
43	20	3	+ Per. konst. tap som det tidligere år ikke er foretatt ind. nedskrivning for	3	20	43
-11	4	4	+ Inntektsført som renter	4	4	-11
14	3	6	- Periodens inngang på tidligere konstatert tap	6	3	14
1	0	-1	+ endring i nedskrivninger på garantier	-1	0	1
50	35	32	= Periodens tapskostnad	32	35	50

3. MISLIGHOLDTE OG TAPSUTSATTE ENGASJEMENTER

MORBANK			Mill. kroner	KONSERN		
31.12.16	30.09.16	30.09.17		30.09.17	30.09.16	31.12.16
275	406	256	Brutto misligholdte > 90 dager	256	407	276
89	142	72	Individuelle nedskrivninger	72	142	89
186	265	185	Netto misligholdte engasjementer	185	265	187
0,43 %	0,65 %	0,38 %	Brutto misligholdte > 90 dager i % av brutto utlån	0,27 %	0,45 %	0,30 %
634	615	647	Øvrige tapsutsatte engasjementer	647	615	634
296	248	317	Individuelle nedskrivninger	317	248	296
338	367	329	Netto tapsutsatte engasjementer	329	368	338

Et misligholdt engasjement er summen av en kundes totale engasjement dersom en del av engasjementet har vært overtrukket eller hatt restanse over kr. 1.000 i mer enn 90 dager.

4. INNSKUDD FRA KUNDER FORDELT PÅ SEKTORER OG NÆRINGER

MORBANK			Mill. kroner	KONSERN		
31.12.16	30.09.16	30.09.17		30.09.17	30.09.16	31.12.16
24 984	25 229	25 894	Personkunder	25 895	25 229	24 983
7 597	7 278	8 891	Offentlig	8 891	7 278	7 597
495	377	471	Primærnæring	471	377	495
1 523	1 531	1 385	Industri	1 385	1 531	1 523
462	501	419	Utvikling av eiendom	404	472	462
1 043	832	907	Oppføring av bygninger	907	832	1 043
2 394	2 460	2 614	Eiendomsdrift	2 614	2 460	2 394
875	795	623	Transport	623	795	875
953	899	903	Varehandel	903	899	940
161	180	156	Hotell og restaurant	156	180	161
260	268	276	Borettslag	276	268	260
5 346	5 221	5 196	Forretningsmessig tjenesteyting	5 196	5 221	5 346
5 477	5 327	6 581	Sosial tjenesteyting	6 581	5 327	5 477
7	337	302	Påløpte renter	302	338	7
51 577	51 235	54 619	Sum innskudd fra kunder	54 605	51 207	51 562

Presentasjonen av næringer baserer seg på offentlige næringskoder og er gruppert slik konsernet rapporterer disse internt.

5. UTLÅN FORDELT PÅ SEKTORER OG NÆRINGER

MORBANK			Mill. kroner	KONSERN		
31.12.16	30.09.16	30.09.17		30.09.17	30.09.16	31.12.16
31 789	31 526	33 731	Personkunder	63 059	59 505	59 861
334	267	392	Offentlig	392	267	334
798	738	833	Primærnæring	833	751	801
899	1 010	871	Industri	871	1 014	899
3 399	3 215	3 550	Utvikling av eiendom	3 502	3 171	3 396
1 421	1 329	1 438	Oppføring av bygninger	1 438	1 373	1 427
15 645	15 954	16 590	Eiendomsdrift	16 588	15 962	15 629
565	532	647	Transport	647	541	570
1 023	984	1 007	Varehandel	1 007	996	985
371	374	335	Hotell og restaurant	335	376	372
898	889	1 092	Borettslag	1 092	889	897
2 217	1 740	2 228	Forretningsmessig tjenesteyting	2 228	1 787	2 221
3 970	3 863	4 442	Sosial tjenesteyting	4 442	3 903	3 977
129	125	141	Opptjente renter	169	150	155
63 458	62 546	67 297	Sum brutto utlån	96 602	90 685	91 523
589	594	593	Nedskrivninger på utlån	599	600	595
62 869	61 953	66 705	Sum netto utlån	96 003	90 086	90 928

Presentasjonen av næringer baserer seg på offentlige næringskoder og er gruppert slik konsernet rapporterer disse internt.

6. ANSVARLIG KAPITAL OG KAPITALDEKNING

MORBANK			Mill. kroner	KONSERN		
31.12.16	30.09.16	30.09.17		30.09.17	30.09.16	31.12.16
783	783	783	Egenkapitalbevis	783	783	783
451	451	451	Overkursfond	451	451	451
297	255	297	Utjevningsfond	297	255	297
6 606	6 000	6 605	Grunnfondskapital	6 605	6 000	6 606
42	28	32	Gavefond	32	28	42
94			Annen egenkapital	950	753	1 047
		718	Delårsresultat før skatt	880		
-94		-300	- Fradrag for den delen av resultatet som ikke kan medregnes	-347		-94
-18	-21	-24	- Fradrag for immatrielle eiendeler og utsatt skattefordel	-24	-21	-18
8 160	7 497	8 562	Sum ren kjernekapital	9 627	8 250	9 114
825	825	1 075	Hybridkapital	1 075	825	825
0	0	0	- Fradrag for immatrielle eiendeler og utsatt skattefordel			
8 985	8 322	9 637	Sum kjernekapital	10 702	9 075	9 939
			Tilleggskapital utover kjernekapital:			
1 204	1 203	1 203	Ansvarlig lånekapital	1 203	1 203	1 204
1 204	1 203	1 203	Sum tilleggskapital	1 203	1 203	1 204
-22	-22	-22	- Fradrag i kjerne- og tilleggskapitalen	-22	-22	-22
10 167	9 503	10 818	Netto ansvarlig kapital	11 883	10 256	11 121
			Minimumskrav ansvarlig kapital Basel II beregnet etter standardmetoden:			
7	7	3	Engasjement med lokale og regionale myndigheter	3	7	7
59	54	35	Engasjement med institusjoner	11	41	36
197	169	215	Engasjement med foretak	217	170	198
455	422	494	Engasjement med massemarked	494	421	473
2 881	2 828	3 043	Engasjement med pantestikkerhet i eiendom	3 964	3 690	3 728
50	60	52	Engasjement som er forfalt	52	61	50
0	0	0	Engasjement som er høyrisiko	0	0	0
260	276	276	Engasjement i obligasjoner med fortrinnsrett	73	77	67
144	139	147	Engasjement i egenkapitalposisjoner	47	39	44
48	48	47	Engasjement øvrig	48	49	48
4 101	4 003	4 312	Kapitalkrav for kreditt- og motpartsrisiko	4 909	4 555	4 651
5	4	6	Kapitalkrav for posisjons-, valuta- og varerisiko	7	4	5
198	197	219	Kapitalkrav for operasjonell risiko	280	259	259
26	27	23	CVA tillegg	51	49	45
0	0	0	Fradrag i kapitalkravet	0	0	0
4 330	4 231	4 560	Sum minimumskrav til ansvarlig kapital	5 247	4 867	4 960
54 125	52 893	57 001	Risikovektet balanse (beregningsgrunnlag)	65 582	60 841	62 000
15,1 %	14,2 %	15,0 %	Ren kjernekapitaldekning i %	14,7 %	13,6 %	14,7 %
16,6 %	15,7 %	16,9 %	Kjernekapitaldekning i %	16,3 %	14,9 %	16,0 %
18,8 %	18,0 %	19,0 %	Kapitaldekning i %	18,1 %	16,9 %	17,9 %
8,0 %	7,3 %	8,4 %	Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio)	9,1 %	7,7 %	8,6 %

7. SEGMENTRAPPORTERING

Rapportering pr. segment	Konsern 30.09.2017				Konsern 30.09.2016			
	PM	BM	Ufordelt og elimin.	Totalt	PM	BM	Ufordelt og elimin.	Totalt
Resultatregnskap (Mill. kroner)								
Netto renteinntekter	756	487	-3	1 240	715	457	-16	1 157
Netto andre driftsinntekter	135	50	88	273	135	47	218	400
Driftskostnader	271	68	262	601	275	66	251	593
Driftsresultat før tap pr. segment	621	468	-177	912	575	438	-49	964
Tap på utlån og garantier	2	30	0	32	4	27	4	35
Resultat før skatt pr. segment	619	438	-177	880	571	411	-53	929
Netto utlån til kunder	63 603	32 448	-48	96 003	59 683	30 349	54	90 086
Andre eiendeler			15 312	15 312			15 162	15 162
Sum eiendeler pr. segment	63 603	32 448	15 264	111 315	59 683	30 349	15 216	105 248
Innskudd fra og gjeld til kunder	27 756	21 738	5 111	54 605	26 929	20 224	4 053	51 207
Mellomregn./annen gjeld	35 847	10 710	-677	45 879	32 754	10 125	1 363	44 241
Sum gjeld pr. segment	63 603	32 448	4 433	100 484	59 683	30 349	5 416	95 448
Egenkapital			10 831	10 831			9 800	9 800
Sum gjeld og egenkapital pr. segment	63 603	32 448	15 264	111 315	59 683	30 349	15 216	105 248

8. VIRKELIG VERDI AV FINANSIELLE INSTRUMENTER

Klassifisering av finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter er klassifisert i ulike nivåer.

Nivå 1:

I nivå 1 innplasseres finansielle instrumenter som verdsettes ved bruk av noterte priser i aktive markeder for identiske eiendeler eller forpliktelser. I kategorien inngår blant annet børsnoterte aksjer, obligasjoner og sertifikater som omsettes i aktive markeder.

Nivå 2:

I nivå 2 innplasseres finansielle instrumenter som verdsettes ved bruk av informasjon som ikke er noterte priser, men hvor priser er direkte eller indirekte observerbare for eiendelene eller forpliktelsene, inkludert noterte priser i ikke aktive markeder for identiske eiendeler eller forpliktelser. I kategorien inngår renteswapper, valutaswapper og terminkontrakter med prisnoteringer på Reuters eller Bloomberg, basisswapper og rente- og valutaderivativer mot kunder.

Nivå 3:

I nivå 3 innplasseres finansielle instrumenter som ikke kan verdsettes basert på direkte eller indirekte observerbare priser. For slike instrumenter benyttes blant annet vurdering av eiendeler og gjeld i selskaper, estimerte kontantstrømmer og andre verdsettelsesmodeller der vesentlige parametere bygger på ikke-observerbar input.

I kategorien inngår blant annet fastrenteutlån hvor kredittmarginen utgjør en vesentlig del av justeringen til markedsverdi og investeringer i noterte selskaper hvor det ikke foreligger nødvendig markedsinformasjon.

For ytterligere beskrivelse henvises det til note 21 virkelig verdi av finansielle instrumenter i årsregnskapet for 2016.

MORBANK				Mill. kroner	KONSERN			
Innregnet verdi	Virkelig verdi			30.09.2017	Innregnet verdi	Virkelig verdi		
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3			Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
				Eiendeler innregnet til amortisert kost				
752		752		Kontanter og fordringer på sentralbanker	752		752	
2 001		2 001		Utlån til kredittinstitusjoner	168		168	
60 012			60 012	Netto utlån til kunder (flytende rente)	89 310			89 310
				Eiendeler innregnet til virkelig verdi				
6 693			6 693	Netto utlån til kunder (fast rente)	6 693			6 693
11 890		11 890		Obligasjoner og sertifikater	12 700		12 700	
560	41		519	Aksjer	560	37		519
366		366		Finansielle derivater	477		477	
82 274	41	15 009	67 224	Sum finansielle eiendeler	110 660	37	14 097	96 522
				Gjeld innregnet til amortisert kost				
976		976		Gjeld til kredittinstitusjoner	905		905	
54 619			54 619	Innskudd fra kunder	54 605			54 605
16 627		16 745		Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	42 648		42 956	
1 203		1 216		Ansvarlig lånekapital	1 203		1 216	
				Gjeld innregnet til virkelig verdi				
290		290		Finansielle derivater	456		456	
73 715	0	19 227	54 619	Sum finansiell gjeld	99 817	0	45 533	54 605

MORBANK				Mill. kroner	KONSERN			
Innregnet verdi	Virkelig verdi			31.12.2016	Innregnet verdi	Virkelig verdi		
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3			Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
				Eiendeler innregnet til amortisert kost				
797		797		Kontanter og fordringer på sentralbanker	797		797	
2 211		2 211		Utlån til kredittinstitusjoner	156		156	
55 355			55 355	Netto utlån til kunder (flytende rente)	83 414			83 414
				Eiendeler innregnet til virkelig verdi				
7 514			7 514	Netto utlån til kunder (fast rente)	7 514			7 514
10 957		10 957		Obligasjoner og sertifikater	11 815		11 815	
542	33		509	Aksjer	542	33		509
453		453		Finansielle derivater	604		604	
77 829	33	14 418	63 378	Sum finansielle eiendeler	104 842	33	13 372	91 437
				Gjeld innregnet til amortisert kost				
232		232		Gjeld til kredittinstitusjoner	178		178	
51 577			51 577	Innskudd fra kunder	51 562			51 562
16 584		16 616		Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	41 217		41 362	
1 203		1 195		Ansvarlig lånekapital	1 203		1 195	
				Gjeld innregnet til virkelig verdi				
366		366		Finansielle derivater	616		616	
69 962	0	18 409	51 577	Sum finansiell gjeld	94 776	0	43 351	51 562

MORBANK				Mill. kroner	KONSERN			
Innregnet verdi	Virkelig verdi			30.09.2016	Innregnet verdi	Virkelig verdi		
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3			Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
				Eiendeler innregnet til amortisert kost				
538		538		Kontanter og fordringer på sentralbanker	538		538	
1 740		1 740		Utlån til kredittinstitusjoner	242		242	
54 219			54 219	Netto utlån til kunder (flytende rente)	82 352			82 352
				Eiendeler innregnet til virkelig verdi				
7 734			7 734	Netto utlån til kunder (fast rente)	7 734			7 734
12 185		12 185		Obligasjoner og sertifikater	12 488		12 488	
482	27		455	Aksjer	482	27		455
629		629		Finansielle derivater	808		808	
77 527	27	15 092	62 408	Sum finansielle eiendeler	104 644	27	14 076	90 541
				Gjeld innregnet til amortisert kost				
634		634		Gjeld til kredittinstitusjoner	574		574	
51 235			51 235	Innskudd fra kunder	51 207			51 207
16 351		16 387		Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	41 175		41 264	
1 203		1 187		Ansvarlig lånekapital	1 203		1 187	
				Gjeld innregnet til virkelig verdi				
350		350		Finansielle derivater	576		576	
69 773	0	18 558	51 235	Sum finansiell gjeld	94 735	0	43 601	51 207

Bevegelse kategori 3

KONSERN / MORBANK

Mill. kroner	Netto utlån til	Herav		Herav
	kunder	kredittrisiko	Aksjer	kredittrisiko
Innregnet verdi 01.01.2016	8 290	-62	464	0
Tilgang 1. -3. kvartal 2016	402		8	
Herav overført fra nivå 1 eller 2	0			
Verdiendringer ført i perioden	2	5	43	0
Avgang 1. -3. kvartal 2016	-960		-60	
Innregnet verdi 30.09.2016	7 734	-57	455	0
Tilgang 4. kvartal 2016	242		8	
Herav overført fra nivå 1 eller 2	0			
Verdiendringer ført i perioden	-124	43	12	0
Avgang 4. kvartal 2016	-338		33	
Innregnet verdi 31.12.2016	7 514	-14	509	0
Tilgang 1. -3. kvartal 2017	216		22	
Herav overført fra nivå 1 eller 2	0			
Verdiendringer ført i perioden	-35	8	3	0
Avgang 1. -3. kvartal 2017	-1 002		-15	
Innregnet verdi 30.09.2017	6 693	-6	519	0

Sensitivetsanalyse

Verdiendringer som følge av endring av kredittspread på 10 basispunkter.

KONSERN / MORBANK

Mill. kroner	30.09.2017	30.09.2016	31.12.2016
Utlån til kunder	17	22	22
- herav lån til bedriftsmarked (BM)	5	7	6
- herav lån til personmarked (PM)	12	16	16

9. MOTREGNING

KONSERN

Mill. kroner	30.09.2017	30.09.2017 (1)	30.09.2016	30.09.2016 (1)	31.12.2016	31.12.2016 (1)
	nettopresentert		nettopresentert		nettopresentert	
Eiendeler						
Finansielle derivater	477	224	808	671	604	297
Gjeld						
Finansielle derivater	456	203	576	440	616	309

MORBANK

Mill. kroner	30.09.2017	30.09.2017 (1)	30.09.2016	30.09.2016 (1)	31.12.2016	31.12.2016 (1)
	nettopresentert		nettopresentert		nettopresentert	
Eiendeler						
Finansielle derivater	366	163	629	510	453	159
Gjeld						
Finansielle derivater	290	87	350	231	366	73

(1) Viser eiendeler og forpliktelser dersom banken og konsernet hadde nettoført sine finansielle derivater mot hver enkelt motpart.

Banken og konsernets motregningsrett følger alminnelig norsk lov. Banken og Sparebanken Sør Boligkreditt AS har gjennom ISDA avtaler adgang til å motregne annet mellomværende dersom visse hendelser inntreffer. Beløpene er ikke motregnet i balansen fordi transaksjonene som regel ikke gjøres opp på nettogrunnlag.

10. OBLIGASJONGJELD OG ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

Verdipapirgjeld - morbank

Mill. kroner	30.09.2017	30.09.2016	31.12.2016
Obligasjoner, nominell verdi	16 349	15 904	16 204
Verdireguleringer	141	291	188
Påløpte renter	137	156	192
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	16 627	16 351	16 584

Endring i verdipapirgjeld - morbank

Mill. kroner	31.12.2016	Emittert	Forfalt/ innløst	Andre endringer i perioden	30.09.2017
Obligasjoner, nominell verdi	16 204	2 150	-2 005		16 349
Verdireguleringer	188			-47	141
Påløpte renter	192			-55	137
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	16 584	2 150	-2 005	-102	16 627

Verdipapirgjeld – konsern

Mill. kroner	30.09.2017	30.09.2016	31.12.2016
Obligasjoner, nominell verdi	42 282	40 779	40 922
Verdireguleringer	182	197	42
Påløpte renter	184	199	253
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	42 648	41 175	41 217

Endring i verdipapirgjeld - konsern

Mill. kroner	31.12.2016	Emittert	Forfalt/ innløst	Andre endringer i perioden	30.09.2017
Obligasjoner, nominell verdi	40 922	8 410	-6 900	-150	42 282
Verdireguleringer	42			140	182
Påløpte renter	253			-69	184
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	41 217	8 410	-6 900	-79	42 648

Endring i ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån – morbank og konsern

Mill. kroner	31.12.2016	Emittert	Forfalt/ innløst	Andre endringer i perioden	30.09.2017
Ansvarlig lån	1 200				1 200
Påløpt rente	3				3
Sum ansvarlig lånekapital	1 203	0	0	0	1 203

11. EGENKAPITALBEVISEIERE

De 20 største egenkapitalbeveiserne pr. 30.09.2017

NAVN	ANTALL	ANDEL AV	NAVN	ANTALL	ANDEL AV
	EKB	EKB-KAP. %		EKB	EKB-KAP. %
1. Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør	7 988 679	51,00	11. Gumpen Bileiendom AS	154 209	0,98
2. Bergen Kom. Pensjonskasse	451 990	2,89	12. Allumgården AS	151 092	0,96
3. Arendal Kom. pensjonskasse	450 000	2,87	13. Landkreditt Utbytte	135 000	0,86
4. Holta Invest AS	444 410	2,84	14. Ottersland AS	100 000	0,64
5. Pareto AS	417 309	2,66	15. Wenaas Kapital AS	100 000	0,64
6. Glstad Invest AS	387 467	2,47	16. MP Pensjon PK	85 523	0,55
7. EIKA utbytte VPF c/o Eika kapitalforv.	349 144	2,23	17. Artel AS	82 131	0,52
8. Merrill Lynch	329 080	2,10	18. Profond AS	77 115	0,49
9. Wenaasgruppen AS	186 000	1,19	19. Apriori Holding AS	72 575	0,46
10. Otterlei Group AS	157 000	1,00	20. Varodd AS	70 520	0,45
Totalt - 10 største eierne	11 161 079	71,25	Totalt - 20 største eierne	12 189 244	77,80

Eierbrøken pr. 01.01.2017 var 18,7 prosent. Hybridkapitalen som er klassifisert som egenkapital er holdt utenfor ved beregning av eierbrøk.

Sparebanken Sør eier 5 168 egne egenkapitalbevis pr. 30.09.2017. Eierandelskapitalen utgjorde 783 197 200 kroner, fordelt på 15 663 944 egenkapitalbevis, pålydende 50 kroner.

12. SKATTEKOSTNAD

Skattesats på 25 % er lagt til grunn.

Risiko og Kapitalstyring

Risikostyringen sikrer at konsernets risikoeksponering til enhver tid er kjent og bidrar til at konsernet når sine strategiske mål, samt at lover, forskrifter og krav fra myndigheter etterleves. Det er fastsatt styringsmål for konsernets samlede risikonivå, og konkrete styringsmål innenfor de enkelte risikoområdene. Det er etablert systemer for måling, styring og kontroll av risiko. Kapitalstyringen skal sikre at konsernet har en god kjernekapitaldekning, finansiell stabilitet og en tilfredsstillende avkastning i forhold til risikoprofil. Konsernets kapitaldekning og risikoeksponering følges opp gjennom periodiske rapporter.

Kredittrisiko

En av de vesentligste risikofaktorene knyttet til Sparebanken Sørs virksomhet er kredittrisiko. Kredittrisiko defineres som faren for tap som følge av at kunder eller motparter ikke kan overholde sine forpliktelser. Bankens fremtidige tapsutvikling vil også påvirkes av den generelle konjunkturutvikling, og et av de viktigste områdene for bankens risikostyring er dermed knyttet til kredittgivning og prosesser rundt dette.

Kredittrisikoen styres gjennom konsernets strategi- og policydokumenter, kredittrutiner, kredittprosesser, scoring- modeller og bevilgningsfullmakter.

Markedsrisiko

Markedsrisiko oppstår hovedsakelig som følge av konsernets usikrede transaksjoner i rente-, valuta- og egenkapitalmarkedene, og kan inndeles i renterisiko, valutarisiko, aksjerisiko og spreadrisiko. Risikoen er knyttet til resultatvariasjoner som følge av endringer i rentenivå, markedspriser og/eller kurser. Det er styrevedtatte retningslinjer og rammer for styring av markedsrisiko.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risiko knyttet til Sparebanken Sørs evne til å finansiere sin utlånsvekst og innfri sine låneforpliktelser til markedsbetingelser. Likviditetsrisiko omfatter også risikoen for at finansielle markeder som konsernet ønsker å benytte ikke fungerer. Retningslinjer og rammer for styring av likviditetsrisiko er fastsatt av styret.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er den risiko banken har som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller misligheter, eller eksterne hendelser. Eksempler på operasjonelle risikoforhold kan være uønskede handlinger og hendelser som bl.a. svikt i IT-systemer, hvitvasking, korrupsjon, underslag, innsidehandel, bedrageri, ran, trusler mot ansatte, fullmakts brudd og brudd på vedtatte rutiner m.m.

Forretningsrisiko

Forretningsrisiko defineres som risiko for uventede inntektssvingninger fra andre forhold enn kredittrisiko, likviditetsrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Dette kan bl.a. oppstå som følge av at myndighetene innfører endring i reguleringer, eller ved gjennomføring av finans- eller pengepolitiske tiltak, herunder endringer i skatte-, avgifts- og valutilovgivningen, som vil kunne påvirke virksomheten negativt.

Det er en forutsetning for Sparebanken Sør at risiko skal være undergitt en aktiv og tilfredsstillende styring, basert på styrevedtatte målsettinger og rammer for risikoeksponering og risikotoleranse.

Resultat (Mill. kroner)	3. kvartal 2017	2. kvartal 2016	1. kvartal 2017	4. kvartal 2016	3. kvartal 2016
Netto renteinntekter	422	417	401	408	398
Netto provisjonsinntekter	80	83	71	70	78
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	21	-5	14	67	93
Andre driftsinntekter	2	3	4	8	4
Sum netto inntekter	525	498	490	553	573
Sum driftskostnader før tap	194	208	199	194	184
Driftsresultat før tap	331	290	291	359	389
Tap på utlån og garantier	4	13	15	15	13
Resultat før skattekostnad	327	277	276	344	376
Skattekostnad	80	62	66	73	85
Resultat for perioden	247	215	210	271	291

Resultat i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital

Netto renteinntekter	1,51	1,54	1,54	1,54	1,50
Netto provisjonsinntekter	0,29	0,31	0,27	0,26	0,29
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	0,07	-0,02	0,05	0,25	0,35
Andre driftsinntekter	0,01	0,01	0,02	0,03	0,02
Sum netto inntekter	1,87	1,84	1,88	2,08	2,15
Sum driftskostnader før tap	0,69	0,77	0,76	0,73	0,69
Driftsresultat før tap	1,18	1,07	1,12	1,35	1,46
Tap på utlån og garantier	0,01	0,05	0,06	0,06	0,05
Resultat før skattekostnad	1,17	1,02	1,06	1,29	1,41
Skattekostnad	0,29	0,23	0,25	0,27	0,32
Resultat for perioden	0,88	0,80	0,81	1,02	1,09
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	111 100	108 400	105 680	105 400	105 900

Balanse

Forvaltningskapital	111 315	110 907	105 895	105 455	105 248
Netto utlån til kunder	96 003	94 649	92 632	90 928	90 086
Utlånsvekst i % siste 12 mnd.	6,6 %	4,9 %	3,8 %	2,9 %	5,5 %
Innskudd fra kunder	54 605	55 695	52 788	51 562	51 207
Innskuddsvekst i % siste 12 mnd.	6,6 %	8,7 %	8,4 %	6,6 %	4,7 %
Innskudd i % av netto utlån	56,9 %	58,8 %	57,0 %	56,7 %	56,8 %
Egenkapital (inkl. hybridkapital)	10 831	10 391	9 947	10 051	9 800
Tap i prosent av netto utlån, annualisert	0,02 %	0,06 %	0,06 %	0,05 %	0,06 %
Brutto misligholdte engasjementer over 90 dager i % av brutto utlån	0,27 %	0,29 %	0,26 %	0,30 %	0,45 %

Andre nøkkeltall

(fra og med 2. kvartal 2017 er resultat tillagt i kapitaldekningen)

Kostnader i % av inntekter	37,0 %	41,8 %	40,6 %	35,1 %	32,1 %
Kostnader i % av inntekter, ekskl. netto innt. fra finans. instr.	38,5 %	41,4 %	41,8 %	39,9 %	38,3 %
Egenkapitalavkastning etter skatt (justert for hybridkapital)	9,8 %	8,5 %	8,7 %	11,4 %	12,7 %
Likviditetsreserve (LCR) konsern	144 %	158 %	114 %	128 %	117 %
Ren kjernekapitaldekning tillagt andel av resultat	14,7 %	14,6 %	14,6 %	14,7 %	14,5 %
Kjernekapitaldekning	16,3 %	16,0 %	15,3 %	16,0 %	14,9 %
Kapitaldekning	18,1 %	17,8 %	17,2 %	17,9 %	16,9 %
Ren kjernekapital	9 625	9 434	9 101	9 114	8 250
Kjernekapital	10 700	10 309	9 726	9 939	9 075
Netto ansvarlig kapital	11 881	11 490	10 904	11 121	10 256
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio)	9,1 %	9,0 %	8,8 %	8,6 %	7,7 %

Antall ekspedisjonssteder	34	34	33	34	36
Antall årsverk i bankvirksomheten	431	430	431	439	435

Nøkkeltall egenkapitalbeviset (Banken gjennomførte i 2016 en emisjon av egenkapitalbevis som påvirker nøkkeltallene)

Egenkapitalbevisbrøk, vektet gjennomsnitt for perioden	18,7 %	18,7 %	18,7 %	19,8 %	19,8 %
Antall utstedte bevis	15 663 944	15 663 944	15 663 944	15 663 944	15 663 944
Resultat/utvannet pr. egenkapitalbevis (morbank)	2,1	2,1	1,9	2,6	2,9
Resultat/utvannet pr. egenkapitalbevis (konsern)	2,8	2,4	2,4	3,3	3,6
Utbytte siste år pr. egenkapitalbevis	6,0	6,0	6,0	6,0	9,0
Bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis	116,8	113,9	111,6	115,2	113,4
Kurs/ bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis	0,9	0,9	0,9	0,8	0,7
Børskurs ved utgangen av perioden	103	100,00	96,50	91,25	81,75

Nøkkeltall konsern 2013-2016

	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014*	31.12.2013*
Resultat (Mill. kroner)				Proforma
Netto renteinntekter	1 565	1 521	1 511	1 443
Netto provisjonsinntekter	293	300	284	252
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	224	-66	184	201
Andre driftsinntekter	28	14	23	22
Sum netto inntekter	2 110	1 769	2 002	1 918
Sum driftskostnader før tap	787	817	834	800
Driftsresultat før tap	1 323	952	1 168	1 118
Tap på utlån og garantier	50	97	268	126
Resultat før skattekostnad	1 273	855	900	992
Skattekostnad	284	231	215	219
Resultat for perioden	989	624	685	773
Resultat i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital				
Netto renteinntekter	1,49 %	1,55 %	1,60 %	1,60 %
Netto provisjonsinntekter	0,28 %	0,31 %	0,30 %	0,28 %
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	0,21 %	-0,07 %	0,20 %	0,22 %
Andre driftsinntekter	0,03 %	0,01 %	0,02 %	0,03 %
Sum netto inntekter	2,01 %	1,81 %	2,12 %	2,13 %
Sum driftskostnader før tap	0,75 %	0,83 %	0,88 %	0,89 %
Driftsresultat før tap	1,26 %	0,97 %	1,24 %	1,24 %
Tap på utlån og garantier	0,05 %	0,10 %	0,28 %	0,14 %
Resultat før skattekostnad	1,21 %	0,87 %	0,96 %	1,10 %
Skattekostnad	0,27 %	0,24 %	0,23 %	0,24 %
Resultat for regnskapsåret	0,94 %	0,64 %	0,73 %	0,86 %
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	104 950	98 000	94 300	90 200
Balanse				
Forvaltningskapital	105 455	101 334	94 062	93 758
Netto utlån til kunder	90 928	88 387	80 913	77 450
Utlånsvekst i % siste 12 mnd.	2,9 %	9,2 %	4,5 %	6,8 %
Innskudd fra kunder	51 562	48 349	48 250	43 740
Innskuddsvekst i % siste 12 mnd.	6,6 %	0,2 %	10,3 %	8,3 %
Innskudd i % av netto utlån	56,7 %	54,7 %	59,6 %	56,5 %
Egenkapital (inkl. hybridkapital)	10 051	7 753	7 157	6 658
Tap i prosent av netto utlån, annualisert	0,05 %	0,11 %	0,33 %	0,16 %
Brutto misligholdte engasjementer over 90 dager i % av brutto utlån	0,30 %	0,47 %	0,71 %	0,60 %
Andre nøkkeltall				
Kostnader i % av inntekter	37,3 %	46,2 %	41,7 %	41,7 %
Kostnader i % av inntekter, ekskl. netto inntekter fra finansielle instrumenter	41,7 %	44,5 %	45,9 %	46,6 %
Egenkapitalavkastning etter skatt (justert for hybridkapital fra 2016)	11,6 %	8,4 %	10,1 %	12,3 %
Likviditetsreserve (LCR) konsern	128 %	108,0 %		
Ren kjernekapitaldekning	14,7 %	12,7 %	13,1 %	12,8 %
Kjernekapitaldekning	16,0 %	13,5 %	14,4 %	14,2 %
Kapitaldekning	17,9 %	15,5 %	15,1 %	15,1 %
Ren kjernekapital	9 114	7 700	7 092	6 376
Kjernekapital	9 939	8 210	7 792	7 076
Netto ansvarlig kapital	11 121	9 388	8 170	7 522
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio)	8,6 %	7,0 %	7,0 %	
Antall ekspedisjonssteder	34	40	40	44
Antall årsverk i bankvirksomheten	439	449	454	489
Nøkkeltall egenkapitalbevis				
Egenkapitalbevisbrøk før disponering av resultat	19,8 %	13,5 %	14,1 %	7,1 %
Antall utstedte bevis	15 663 944	4 768 674	4 768 674	1 250 000
Resultat pr. egenkapitalbevis (morbank)	8,5	10,8	12,2	10,3
Resultat pr. egenkapitalbevis (konsern)	10,7	17,6	20,3	18,1
Utbytte siste år pr. egenkapitalbevis (morbank)	6,0	9,0	10,0	10,0
Bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis	115,2	219	212	187
Kurs/bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis	0,8	0,6	0,9	0,8
Børskurs ved utgangen av perioden	91,25	139	196	150

* Eksklusive negativ goodwill.

Urevidert

	3. kv. 2017	2. kv. 2017	1. kv. 2017	4. kv. 2016	3. kv. 2016	30.09. 2017	30.09. 2016	31.12. 2016
Mill. kroner								
Egenkapitalavkastning justert for hybridkapital								
Resultat etter skatt	247	215	210	271	291	672	718	989
Betalte renter hybridkapital	-10	-15	-10	-10	-10	-35	-22	-33
Resultat etter skatt, inkludert renter hybridkapital	237	200	200	261	281	637	696	956
IB Egenkapital	10 391	9 947	10 051	9 800	9 521	10 051	8 263	8 263
IB Hybridkapital	-875	-625	-825	-825	-825	-825	-510	-510
IB Egenkapital ekskl. hybridkapital	9 516	9 322	9 226	8 975	8 696	9 226	7 753	7 753
UB Egenkapital	10 831	10 391	9 947	10 051	9 800	10 831	9 800	10 051
UB Hybridkapital	-1 075	-875	-625	-825	-825	-1 075	-825	-825
UB Egenkapital ekskl. hybridkapital	9 756	9 516	9 322	9 226	8 975	9 756	8 975	9 226
Snitt egenkapital	10 611	10 169	9 999	9 926	9 661	10 441	9 032	9 157
Snitt egenkapital ekskl. hybridkapital	9 636	9 419	9 274	9 101	8 836	9 491	8 364	8 490
Egenkapitalavkastning	9,2 %	8,5 %	8,5 %	10,9 %	12,0 %	8,6 %	10,6 %	10,8 %
Egenkapitalavkastning ekskl. hybridkapital	9,8 %	8,5 %	8,7 %	11,4 %	12,7 %	9,0 %	11,1 %	11,3 %
Netto renteinntekter, justert for prinsippendringer								
Netto renteinntekter	422	417	401	408	398	1 240	1 157	1 565
Sikringsfondsavgift				-9	-9		9	
Renter hybridkapital	-10	-15	-10	-10	-10	-35	-22	-33
Netto renteinntekter, justert for prinsippendringer	412	402	391	389	379	1 205	1 144	1 532
Gjennomsnittlig forv.kap	111 100	108 400	105 680	105 400	105 900	108 400	104 800	104 950
I % av gjennomsnittlig forv.kapital	1,47 %	1,49 %	1,50 %	1,47 %	1,42 %	1,49 %	1,46 %	1,46 %
Driftskostnader, justert for omdanning av pensjonsordning								
Driftskostnader	194	208	199	194	184	601	593	787
Omdanning av pensjonsordning				28				28
Driftskostnader, justert for omdanning av pensjonsordning	194	208	199	222	184	601	593	815
Ordinær drift (justert resultat)								
Netto renteinntekter, justert for prinsippendringer	412	402	391	389	379	1 205	1 144	1 532
Netto provisjonsinntekter	80	83	71	70	78	234	223	293
Andre driftsinntekter	2	3	4	8	4	9	20	28
Driftskostnader, justert for omdanning av pensjonsordning	194	208	199	222	184	601	593	815
Ordinær drift (justert resultat), før skatt	300	279	267	245	277	847	794	1 038
Resultat ekskl. Finans og justert for engangshendelser								
Netto renteinntekter, justert for prinsippendringer	412	402	391	389	379	1 205	1 144	1 532
Netto provisjonsinntekter	80	83	71	70	78	234	223	293
Andre driftsinntekter	2	3	4	8	4	9	20	28
Driftskostnader, justert for omdanning av pensjonsordning	194	208	199	222	184	601	593	815
Tap på utlån og garantier	4	13	15	15	13	32	35	50
Resultat ekskl. Finans og justert for engangshendelser	296	266	252	230	264	815	759	988
Skatt (25 %)	74	67	63	58	66	204	190	247
Ordinær drift / justert resultat etter tap, etter skatt	222	200	189	173	198	611	569	741
Snitt egenkapital ekskl. hybridkapital	9 636	9 419	9 274	9 101	8 836	9 491	8 364	8 490
Egenkapitalavkastning resultat ekskl. Finans og justert for engangshendelser	9,1 %	8,5 %	8,3 %	7,5 %	8,9 %	8,6 %	9,1 %	8,7 %
Gjennomsnitt renter / maringer								
Gjennomsnittlig utlånsrente PM (avkastning)	2,75 %	2,77 %	2,83 %	2,78 %	2,82 %			2,86 %
Gjennomsnittlig utlånsrente BM (avkastning)	3,25 %	3,35 %	3,44 %	3,53 %	3,49 %			3,55 %
Gjennomsnittlig innskuddsrente PM	0,82 %	0,82 %	0,82 %	0,87 %	0,92 %			0,93 %
Gjennomsnittlig innskuddsrente BM	1,04 %	1,06 %	1,10 %	1,16 %	1,22 %			1,19 %
Gjennomsnittlig 3 mnd NIBOR	0,81 %	0,92 %	1,02 %	1,13 %	1,07 %			1,07 %
Utlånsmargin PM (utlånsrente - 3 mnd. NIBOR)	1,94 %	1,85 %	1,81 %	1,65 %	1,75 %			1,79 %
Utlånsmargin BM (utlånsrente - 3 mnd. NIBOR)	2,44 %	2,43 %	2,42 %	2,40 %	2,42 %			2,48 %
Innskuddsmargin PM (3 mnd. NIBOR - innskuddsrente)	-0,01 %	0,10 %	0,20 %	0,26 %	0,15 %			0,14 %
Innskuddsmargin BM (3 mnd. NIBOR - innskuddsrente)	-0,23 %	-0,14 %	-0,08 %	-0,03 %	-0,15 %			-0,12 %

Beregninger

	3. kv.	2. kv.	1. kv.	4. kv.	3. kv.	30.09.	30.09.	31.12.
Mill. kroner	2017	2017	2017	2016	2016	2017	2016	2016
Netto renteinntekter, justert for sikringsfondsavgift								
Netto renteinntekter	422	417	401	408	398	1 240	1 157	1 565
Sikringsfondsavgift	-	-	-	-9	-9	-	9	-
Netto renteinntekter, justert for sikringsfondsavgift	422	417	401	399	389	1 240	1 166	1 565
Gjennomsnittlig forv.kap	111 100	108 400	105 680	105 400	105 900	107 040	104 250	104 950
1 % av gjennomsnittlig forv.kapital	1,51 %	1,54 %	1,54 %	1,51 %	1,46 %	1,55 %	1,49 %	1,49 %

I styrets beretning og i regnskapspresentasjoner er det referert til enkelte justerte resultater som ikke er definert i IFRS (alternative resultatmål eller alternative performance measures (APM)). Bakgrunnen for å presentere justerte resultater er å få frem den underliggende driften på en bedre måte og er ikke ment å erstatte den ordinære rapporteringen. Tabellen over er satt opp for å vise sammenhengen mellom offisielle tall og de justerte tallstørrelsene.

SPAREBANKEN SØR

